17.06.2025 21:19:05
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
VARVARA ZACHARAKI

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

17 Ιουνίου 2025 | ΤΕΥΧΟΣ Α.ΕΙ.Δ. | Αρ. Φύλλου 3

ΤΕΥΧΟΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (Κατ' άρθρον 100 του Συντάγματος)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 3/2025

Άρση αμφισβήτησης, ως προς την συνταγματικότητα της διατάξεως του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, περί καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας για τους συνταξιούχους κυρίας και επικουρικής ασφαλίσεως, σύμφωνα με την υπ' αρ. 1509/2023 παραπεμπτική απόφαση του Αρείου Πάγου, λόγω αντιθέσεως και των υπ' αρ. 2287 και 2288/2015 αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ).

ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
(κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος)

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ευαγγελία Νίκα, Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, Πρόεδρο, Ιωάννα Κλάπα - Χριστουδουλέα, Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Βαρβάρα Ραφτοπούλου, Παρασκευή Μπραΐμη, Ευσταθία Σκούρα, Συμβούλους Επικρατείας, τακτικά μέλη, Ειρήνη Σταυρουλάκη, - Εισηγήτρια Σύμβουλο Επικρατείας, τρίτο αναπληρωματικό μέλος, Παναγιώτα Γκουδή - Νινέ, Νίκη Κατσιαούνη, Ελένη Θεοδωρακοπούλου, Διονυσία Νίκα, Αρεοπαγίτες, τακτικά μέλη, Δημήτριο Λιάππη, Καθηγητή Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώτο αναπληρωματικό μέλος, κωλυομένης της Παρασκευής Παπαρσενίου, Καθηγήτριας Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, τακτικού μέλους, Ελένη Θεοχαροπούλου, Καθηγήτρια Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, δεύτερο αναπληρωματικό μέλος, κωλυομένου του Κωνσταντίνου Αντωνόπουλου, Καθηγητή Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, τακτικού μέλους και τη Γραμματέα Ελένη Γκίκα, Προϊσταμένη Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημα του Συμβουλίου της Επικρατείας στις 17 Απριλίου 2024 και ώρα 15:00, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ των:

ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ: Νικολάου Ανδρουλάκη του Ιωάννη, κατοίκου Μάνδρας του Ν. Αττικής, ο οποίος παρέστη δια των πληρεξουσίων δικηγόρων: 1) Αθηνάς Πετρόγλου του Αντωνίου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 14096), 2) Γεωργίας Φιλιππόπουλου του Νικολάου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 22387) και 3) Σπυριδούλας Μαυροκεφάλου του Σπυριδώνος (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 20157).

ΚΑΘ' ΗΣ Η ΑΙΤΗΣΗ: Ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένης, η οποία παρέστη δια του πληρεξουσίου δικηγόρου Γεωργίου Μαθιόπουλου του Κωνσταντίνου (Α.Μ./Δ.Σ.Α 28499).

ΠΡΟΣΘΕΤΩΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΝΤΩΝ:
-ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΣ Η ΑΙΤΗΣΗ-

1. 1) Νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ», που εδρεύει στον Πειραιά του Ν. Αττικής, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 2) Ευθύμιου Ρουσιά του Ευσταθίου, κατοίκου Περιστερίου του Ν. Αττικής, 3) Νικολάου Μητροκώτσα του Αγγελή, κατοίκου Κερατσινίου του Ν. Αττικής, 4) Λάμπρου Ντρη του Φιλίππου, κατοίκου Αγίου Δημητρίου του Ν. Αττικής, 5) Ιωάννη Ζαχαρή του Γεωργίου, κατοίκου Νέας Ιωνίας του Ν. Αττικής, 6) Νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 7) Νικόλαου Λεβέντη του Θεοχάρη, κατοίκου Βούλας του Ν. Αττικής, 8) Πέτρου Παρίσση του Αναστασίου, κατοίκου Χολαργού του Ν. Αττικής, 9) Μαρίας Βαΐτση - Αντώναρου του Ελευθερίου, κατοίκου Αθηνών, 10) Αναστασίας Ιωνά του Βασιλείου, κατοίκου Σταμάτας του Ν. Αττικής, 11) Νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Πανελλήνια Ομοσπονδία Πολιτικών Συνταξιούχων ("Π.Ο.Π.Σ.")», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου και 12) Ευστρατίου Ξηρουδάκη του Γεωργίου κατοίκου Κιλκίς του Ν. Κιλκίς, οι οποίοι παρέστησαν δια του πληρεξουσίου δικηγόρου Λουκά Αποστολίδη του Θωμά (Α.Μ./Δ.Σ.Α 15643), 2. 1) Τριτοβάθμιας Οργάνωσης Συνταξιούχων με την επωνυμία «Ανώτατη Γενική Συνομοσπονδία Συνταξιούχων Ελλάδος» (Α.Γ.Σ.Σ.Ε.), που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένης, 2) Γεωργίου Κουτσιμπογεώργου του Νικολάου, κατοίκου Αθηνών, 3) Αντωνίου Μπιρμπιλή του Νικολάου, κατοίκου Ηλιούπολης του Ν. Αττικής,

4) Δευτεροβάθμιας Οργάνωσης Συνταξιούχων (μέλους της ΑΓΣΣΕ), με την επωνυμία «Ομοσπονδία Συνταξιουχικών Τραπεζικών Οργανώσεων Ελλάδος» (Ο.Σ.Τ.Ο.Ε.), που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένης, 5) Αλεξάνδρου Τζούλη του Χαραλάμπους, κατοίκου Πεύκης του Ν. Αττικής, 6) Παύλου Δερμενάκη του Στυλιανού, κατοίκου Γαλατσίου του Ν. Αττικής, 7) Βασιλείου Κωνσταντέλλου του Φωτίου, κατοίκου Ν. Ηρακλείου του Ν. Αττικής, 8) Σωματείου Συνταξιούχων ΟΑΣΑ (μέλους της ΑΓΣΣΕ), που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 9) Θεοχάρη Ταταράκη του Ιωάννη, κατοίκου Αθηνών, 10) Αθανασίου Ποϊριάζη του Δημητρίου, κατοίκου Καλλιθέας του Ν. Αττικής, 11) Πανελλήνιου Σωματείου συνταξιούχων ΕΥΔΑΠ (μέλους της ΑΓΣΣΕ), που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου και 12) Δημητρίου Δικόνιμου του Γεωργίου, κατοίκου Αθηνών, οι οποίοι παρέστησαν δια του πληρεξουσίου δικηγόρου Βασιλείου Νικολετάκη του Δημητρίου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 26152), 3. Δευτεροβάθμιου σωματείου με την επωνυμία «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Ο.Α.Ε.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, το οποίο παρέστη διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Βασιλείου Αρχιμανδρίτη του Θεοφάνη (Α.Μ./Δ.Σ.Α 32836), 4. 1) Νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου (σωματείο Αστικού Κώδικα), με την επωνυμία «Σύλλογος Συνταξιούχων Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 2) Ιωάννη Δάρρα του Κωνσταντίνου, κατοίκου Μεταμόρφωσης του Ν. Αττικής, οι οποίοι παρέστησαν διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Δημητρίου Μπούρλου του Αθανασίου (Α.Μ./Δ.Σ.Α 10284) και 3) Αντωνίου Σαρρή του Νικολάου, κατοίκου Αθηνών, ο οποίος δεν παρέστη, 5. Σωματείου με την επωνυμία «ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΙΚΑ & ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ Ο.Σ.Ε. - Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Μ.», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου από τον Πρόεδρό του Δήμο Κουμπούρη του Ιωάννη, ο οποίος διόρισε στο ακροατήριο τον δικηγόρο Άγγελο Βρεττό του Γεωργίου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 8735), 6. 1) Σωματείου με την επωνυμία «Σύλλογος Συνταξιούχων Τραπέζης Ελλάδος», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 2) Αθανασίου Αβαγιανού του Χρήστου, κατοίκου Αθηνών και 3) Παναγιώτη Πέτρου του Γεωργίου, κατοίκου Αμαρουσίου του Ν. Αττικής, οι οποίοι παρέστησαν διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Ξενοφώντα Κοντιάδη του Ιωάννη - Παύλου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 16381), 7. 1. Σωματείου με την επωνυμία «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ALPHA BANK», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 2) Σωματείου με την επωνυμία «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΤΒΑ», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 3) Ελένης Μωραΐτη του Νικολάου, κατοίκου Ν. Φιλαδέλφειας του Ν. Αττικής, 4) Νικόλαου Καφαρατζή του Αθανασίου, κατοίκου Χαλανδρίου του Ν. Αττικής, 5) Γεώργιου Καρατζά του Κωνσταντίνου, κατοίκου Πειραιά του Ν. Αττικής, 6) Δέσποινας Κρόκου του Γεωργίου, κατοίκου Καλλιθέας του Ν. Αττικής, 7) Μαρίας - Αφροδίτης Ζανάκη - Χατζηνάσιου του Ιωάννη, κατοίκου Αγ. Παρασκευής του Ν. Αττικής, 8) Ευμορφίας Χριστιανοπούλου του Ιωάννη, κατοίκου Ν. Ψυχικού του Ν. Αττικής και 9) Σταυρούλας Κακαουνάκη του Στυλιανού, κατοίκου Διονύσου του Ν. Αττικής, οι οποίοι παρέστησαν διά της πληρεξουσίας δικηγόρου Όλγας Αγγελοπούλου του Παναγιώτη (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 20393), 8. 1) Σωματείου με την επωνυμία Μικτό Συνταξιουχικό κίνημα «Η ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ», μέλος του Εργατικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, νόμιμα εκπροσωπουμένου, 2) Βασίλειου Παρτάλη του Ιωάννη, κατοίκου Καλαμαριάς του Ν. Θεσσαλονίκης, 3) Κωνσταντίνου Τσιτιρίδη του Νικολάου, κατοίκου Θεσσαλονίκης, 4) Κωνσταντίνου Στάγκου του Δημητρίου, κατοίκου Θεσσαλονίκης, 5) Σταυρούλας Σαββαούστα του Σάββα, κατοίκου Νεάπολης του Ν. Θεσσαλονίκης, 6) Λάκη Τσιακμακίδη του Γεωργίου, κατοίκου Σταυρούπολης του Ν. Θεσσαλονίκης, 7) Κωνσταντίνου Αραπίδη του Χρήστου, κατοίκου Θεσσαλονίκης, 8) Σωτήριου Κρίτσα του Βασιλείου, κατοίκου Θεσσαλονίκης και 9) Δημήτριου Βλαχομήτρου του Παναγιώτη, κατοίκου Βασιλικών Δ. Θέρμης του Ν. Θεσσαλονίκης, οι οποίοι παρέστησαν διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Παύλου Στεφάνου του Χαράλαμπου (Α.Μ./Δ.Σ.Θεσ/νίκης: 9449),

-ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΣ Η ΑΙΤΗΣΗ
ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΤΟΥΝΤΟΣ-

9. Νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.)», όπως μετονομάσθηκε από την 1-3-2020 ο «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)», που εδρεύει στην Αθήνα, νόμιμα εκπροσωπουμένου, το οποίο παρέστη δια του Αντιπροέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Χαράλαμπου Μπρισκόλα του Γεωργίου.

Η παραπάνω υπόθεση εισήχθη στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, ύστερα από την υπ' αρ. 1509/2023 παραπεμπτική απόφαση του Β2' Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου, με αριθμό πράξης κατάθεσης 24/16-11-2023.

Οι παρεμβαίνοντες με τις από 27-3-2024, 27-3-2024, 2-4-2024, 31-3-2024, 2-4-2024, 2-4-2024, 3-4-2024, 3-3-2024, 1-4-2024, παρεμβάσεις τους ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, που κατέθεσαν κατά νόμο στο Γραμματέα του, με αριθμούς κατάθεσης 7/28-3-2024, 8/28-3-2024, 12/3-4-2024, 13/3-4-2024, 14/3-4-2024, 16/3-4-2024, 18/3-4-2024 και 19/4-4-2024, 10/1-4-2024, αντιστοίχως, ζήτησαν όσα αναφέρονται στο αιτητικό τους.

Ακολούθως, η εισηγήτρια Ειρήνη Σταυρουλάκη, Σύμβουλος Επικρατείας, ανέγνωσε την από 11-4-2024 έκθεσή της.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων που παραστάθηκαν, καθώς και τον Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τις προτάσεις τους.

Μελέτησε τη δικογραφία
Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

1. Επειδή, με την 1509/2023 απόφαση του Β2' Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου παραπέμφθηκε στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο προς επίλυση, κατ' επίκληση των άρθρων 100 παρ. 1 περ. ε' του Συντάγματος, 6 περ. ε' και 48 παρ. 1 και 2 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 345/1976 (Α' 141) Κώδικα «περί του κατά το άρ-

θρον 100 του Συντάγματος Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου», το ζήτημα της άρσεως της αμφισβητήσεως ως προς τη συνταγματικότητα της διατάξεως του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012 περί καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας για τους συνταξιούχους κυρίας και επικουρικής ασφαλίσεως λόγω αντιθέσεως προς αυτήν, σύμφωνα με την εν λόγω παραπεμπτική απόφαση, των 2287 και 2288/2015 αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ).

2. Επειδή, έχει τηρηθεί η νόμιμη προδικασία για την εισαγωγή της υποθέσεως προς συζήτηση και, ειδικότερα, έχουν διενεργηθεί νομίμως και εμπροθέσμως οι κατά τα άρθρα 10 παρ. 2, 49 παρ. 1 και 2 και 50 παρ. 1 και 2 του ν. 345/1976 δημοσιεύσεις και κοινοποιήσεις, όπως προκύπτει από τα υπάρχοντα στη δικογραφία έγγραφα.

3. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 345/1976 στη δίκη ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου μπορεί να παρέμβει προσθέτως πας έχων έννομο συμφέρον (παρ. 1), με δικόγραφο κατατιθέμενο στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και κοινοποιούμενο με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος δώδεκα ημέρες πριν από την αρχική δικάσιμο σε όλους τους διαδίκους (παρ. 2). Εξ άλλου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2479/1997 (Α' 67), σε δίκη ενώπιον του Α.Ε.Δ., στην οποία τίθεται ζήτημα εάν διάταξη τυπικού νόμου είναι ή όχι σύμφωνη με το Σύνταγμα, έχουν δικαίωμα παρεμβάσεως φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που δικαιολογούν έννομο συμφέρον σε σχέση με την κρίση του εν λόγω ζητήματος, εφ' όσον το αυτό ζήτημα εκκρεμεί σε δίκη ενώπιον άλλου δικαστηρίου ή δικαστικού σχηματισμού του αυτού κλάδου δικαιοσύνης, στην οποία είναι διάδικοι.

4. Επειδή, όπως έχει κριθεί (Α.Ε.Δ. 2/2015, 9/2009, 5/2007), όταν το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο επιλαμβάνεται άρσεως αμφισβητήσεως ως προς την ουσιαστική συνταγματικότητα τυπικού νόμου κατόπιν παραπεμπτικής αποφάσεως ενός από τα ανώτατα δικαστήρια, οι διάδικοι στη δίκη επί της οποίας εκδόθηκε η παραπεμπτική απόφαση είναι αυτοδικαίως διάδικοι στην ενώπιον του Α.Ε.Δ. δίκη. Περαιτέρω, οι διάδικοι στη δίκη, επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση που φέρεται ως αντίθετη προς την παραπεμπτική ως προς την ουσιαστική συνταγματικότητα τυπικού νόμου, δύνανται, επίσης, να καταστούν διάδικοι στην ενώπιον του Α.Ε.Δ. δίκη, ως έχοντες έννομο προς τούτο συμφέρον, εφ' όσον ασκήσουν πρόσθετη παρέμβαση σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 345/1976. Τρίτα, σε σχέση με τις δίκες αυτές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων δικαιολογούντα έννομο συμφέρον, σε σχέση με την κρίση του επιμάχου ζητήματος, μπορούν, ομοίως, να ασκήσουν πρόσθετη παρέμβαση, υπό τις προϋποθέσεις, όμως, όχι του άρθρου 13 του ν. 345/1976 αλλά του άρθρου 1 του ν. 2479/1997, ήτοι εφ' όσον πληρούν και την έτερη προϋπόθεση, την οποία θέτει η διάταξη αυτή, και, συγκεκριμένα, εφ' όσον το αγόμενο προς επίλυση ενώπιον του Α.Ε.Δ. ζήτημα εκκρεμεί σε δίκη ενώπιον άλλου δικαστηρίου ή δικαστικού σχηματισμού του αυτού κλάδου δικαιοσύνης, στην οποία είναι διάδικοι.

5. Επειδή, σε αμφότερες τις δίκες ενώπιον της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, επί των οποίων εκδόθηκαν οι προαναφερθείσες 2287 και 2288/2015 αποφάσεις του εν λόγω Δικαστηρίου, διάδικος διετέλεσε το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ενιαίο Ταμείο Ασφαλίσεως Μισθωτών (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), στη δε πρώτη εξ αυτών διετέλεσε διάδικος και το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως (ΕΤΕΑ). Το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εντάχθηκε ακολούθως (βλ. άρθρα 35 παρ. 1, 36 παρ. 1 και 70 παρ. 1 του ν. 4387/2016, Α' 85) στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφαλίσεως (ΕΦΚΑ), ο οποίος εν συνεχεία (βλ. άρθρα 51 παρ. 1 και 51Α παρ. 1 του ν. 4387/2016, το δεύτερο από τα οποία προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020, Α' 43) μετονομάσθηκε σε Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφαλίσεως (e-ΕΦΚΑ). Εξ άλλου, το ΕΤΕΑ μετονομάσθηκε σε Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως και Εφάπαξ Παροχών (ΕΤΕΑΕΠ), οιονεί καθολικό διάδοχο του οποίου αποτέλεσε ο e-ΕΦΚΑ (βλ. άρθρα 51Α παρ. 2, 70Α παρ. 1 και 9 του ν. 4387/2016, τα οποία προστέθηκαν με τα άρθρα 1 και 6 του ν. 4670/2020, αντιστοίχως, καθώς και τα άρθρα 74 του ν. 4387/2016 και 108 του ν. 4670/2020). Επομένως, νομίμως ο τελευταίος αυτός φορέας παρέστη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως ενώπιον του Α.Ε.Δ. έχοντας ασκήσει παραδεκτώς, κατ' άρθρο 13 του ν. 345/1976, την υπ' αρ. καταθ. 10/2024 πρόσθετη παρέμβαση υπέρ της τραπεζικής εταιρείας «Τράπεζα της Ελλάδος Ανώνυμος Εταιρεία», η οποία είχε διατελέσει διάδικος ενώπιον του Αρείου Πάγου με αντίδικο τον Νικόλαο Ανδρουλάκη.

6. Επειδή, περαιτέρω, όσον αφορά στις λοιπές πρόσθετες παρεμβάσεις υπέρ του αντιδίκου της Τράπεζας της Ελλάδος ενώπιον του Αρείου Πάγου Νικόλαου Ανδρουλάκη, παραδεκτώς ασκούνται οι υπ' αρ. καταθ. 7/2024 (ως προς τους 2ο, 3ο, 4ο, 5ο, 7ο, 8ο, 9ο και 10ο από τους παρεμβαίνοντες), 8/2024 (ως προς τους 3ο, 6ο και 12ο από τους παρεμβαίνοντες), 16/2024 (ως προς τους 2ο και 3ο από τους παρεμβαίνοντες), 18/2024 (ως προς τους 3ο, 4ο, 5ο, 6ο, 7ο, 8ο και 9ο από τους παρεμβαίνοντες) και 19/2024 (ως προς τους 1ο, 5ο, 6ο και 7ο από τους παρεμβαίνοντες), οι οποίοι, σύμφωνα με τα στοιχεία που επικαλούνται και προσκομίζουν, είναι διάδικοι σε εκκρεμείς δίκες, στις οποίες τίθεται το ζήτημα της συνταγματικότητας ή μη της διατάξεως του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, προς επίλυση του οποίου εχώρησε η προκειμένη παραπομπή. Αντιθέτως, απορριπτέες ως απαράδεκτες είναι οι παρεμβάσεις α) υπ' αρ. καταθ. 7/2024 (ως προς τους 1ο, 6ο και 11ο από τους παρεμβαίνοντες), 8/2024 (ως προς τους 1ο, 2ο, 4ο, 8ο και 11ο από τους παρεμβαίνοντες), 13/2024 (ως προς τον 1ο παρεμβαίνοντα), 14/2024, 16/2024 (ως προς τον 1ο από τους παρεμβαίνοντες) και 18/2024 (ως προς τους 1ο και 2ο από τους παρεμβαίνοντες), οι οποίοι δεν επικαλούνται ότι είναι διάδικοι ενώπιον άλλου δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί το εν προκειμένω επίμαχο ζήτημα, β) υπ' αρ. καταθ. 7/2024 (ως προς τον 12ο από τους παρεμβαίνοντες), προεχόντως διότι ισχυρίζεται ότι είναι διάδικος σε δίκη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου με αντικείμενο αντίστοιχο ζήτημα ως προς την παρεμφερή, περί συνταξιούχων του Δημοσίου, διάταξη του

άρθρου πρώτου παρ. Β υποπαρ. Β.4 του ν. 4093/2012, και όχι ως προς την εν προκειμένω κρίσιμη διάταξη του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. Ι.Α.6 περ. 3 του ιδίου ως άνω νόμου, τούτο, δε, ανεξαρτήτως εάν, κατά την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 2479/1997, το Ελεγκτικό Συνέδριο εντάσσεται ή όχι στον αυτό κλάδο δικαιοσύνης με τον Άρειο Πάγο ή το Συμβούλιο της Επικρατείας (πρβλ. Α.Ε.Δ. 1/2006, 63/1997), γ) υπ' αρ. καταθ. 8/2024 (ως προς τους 5ο, 7ο, 9ο και 10ο από τους παρεμβαίνοντες) και 19/2024 (ως προς τους 2ο, 3ο, 4ο, 8ο και 9ο από τους παρεμβαίνοντες), λόγω μη προσκομίσεως στοιχείων αποδεικτικών της ιδιότητάς τους ως διαδίκων σε δίκη με εκκρεμές το αυτό με το εν προκειμένω ένδικο ζήτημα, δ) υπ' αρ. καταθ. 12/2024 λόγω μη προσήκουσας νομιμοποιήσεως, δεδομένου ότι δεν προσκομίσθηκε προς τούτο, ως απαιτεί η διάταξη του άρθρου 14 του ν. 345/1976 (Α.Ε.Δ. 9/2009), πληρεξούσιο αλλά απλή εξουσιοδότηση, και ε) υπ' αρ. καταθ. 13/2024, ως προς τον 3ο από τους παρεμβαίνοντες, προεχόντως ελλείψει νομιμοποιήσεως, και, ως προς τον 2ο από τους παρεμβαίνοντες, διότι προβάλλει, όπως και ο 3ος εξ αυτών, ότι είναι διάδικος σε δίκη ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων με αντικείμενο, όμως, την κατάργηση των επιμάχων δώρων και επιδομάτων για συνταξιούχους στο πλαίσιο κυρίας ασφαλίσεως, και όχι επικουρικής, ως προς την οποία εχώρησε η ένδικη παραπομπή προς το Α.Ε.Δ. από τον Α.Π..

7. Επειδή, κατά το άρθρο 100 παρ. 1 περ. ε' του Συντάγματος, στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο υπάγεται, μεταξύ άλλων, «η άρση της αμφισβήτησης για την ουσιαστική αντισυνταγματικότητα […] διατάξεων τυπικού νόμου, αν εκδόθηκαν για αυτές αντίθετες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου», όμοια, δε, διάταξη περιελήφθη στο άρθρο 6 περ. ε' του ν. 345/1976, σύμφωνα με το άρθρο 48 του οποίου η διαδικασία άρσεως της εν λόγω αμφισβητήσεως κινείται, μεταξύ άλλων, κατόπιν παραπεμπτικής αποφάσεως ενός από τα ως άνω ανώτατα δικαστήρια (παρ. 2). Για να στοιχειοθετηθεί αντίθεση μεταξύ των ως άνω τελειωτικών, ήτοι μη δυναμένων να αμφισβητηθούν περαιτέρω (Α.Ε.Δ. 12/2009), αποφάσεων των ανωτάτων δικαστηρίων ως προς την ουσιαστική αντισυνταγματικότητα διατάξεως τυπικού νόμου, για την άρση της οποίας ιδρύεται αντίστοιχη δικαιοδοσία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, πρέπει να υφίσταται αφ' ενός μεν ταυτότητα της ερμηνευθείσης και εφαρμοσθείσης από τα εν λόγω δικαστήρια διατάξεως τυπικού νόμου και, συνακολούθως, ταυτότητα του κρισίμου νομικού ζητήματος, και αφ' ετέρου αντίθεση μεταξύ αποφάσεων των δικαστηρίων αυτών ως προς τον χαρακτηρισμό της ως άνω διατάξεως ως σύμφωνης ή μη προς συνταγματική διάταξη (Α.Ε.Δ. 9/2019, 1, 2/2012, 26/2010, 15/2013, 39/2011, 9/2009, 3/2007, 10/2005, 15, 29/1999, 25, 34/1993), η δε αντίθεση πρέπει να προκύπτει από τις αναγκαίες για τη θεμελίωση του διατακτικού των αποφάσεων αυτών αιτιολογίες τους (Α.Ε.Δ. 2/2015, 5/2013, 38/2011). Δεν συντρέχει αντίθεση, με την προαναφερθείσα έννοια και, συνεπώς, ούτε δικαιοδοσία του Α.Ε.Δ., όταν α) τα ανώτατα δικαστήρια δεν ερμήνευσαν την ίδια διάταξη νόμου, αλλά διατάξεις διαφορετικές, έστω και αν αυτές έχουν την ίδια διατύπωση, β) δεν ερμήνευσαν αποκλειστικώς και μόνον την ίδια διάταξη τυπικού νόμου, αλλά το ένα από αυτά την ερμήνευσε σε συνδυασμό και με άλλες διατάξεις, οι οποίες ούτε ερμηνεύθηκαν ούτε ηδύναντο να τύχουν εφαρμογής στην υπόθεση ενώπιον του άλλου Δικαστηρίου, με συνέπεια τη διαμόρφωση, συνολικώς, ενός εντελώς διαφορετικού νομικού πλαισίου και την, κατά τρόπο ουσιώδη, διαφοροποίηση του κρισίμου, ανά υπόθεση, νομικού ζητήματος, γ) το νομικό ζήτημα που έλυσε το ένα δικαστήριο δεν ήταν αναγκαίο για να λύσει το άλλο δικαστήριο το ενώπιόν του αχθέν νομικό ζήτημα, με συνέπεια να μην αναδεικνύονται μεταξύ τους τελικώς ως ασύμβατες οι περί συμφωνίας ή μη της διατάξεως του τυπικού νόμου προς το Σύνταγμα κρίσεις των ανωτάτων Δικαστηρίων, και δ) γενικώς, η αντίθεση δεν προκύπτει από τις αναγκαίες για τη θεμελίωση του διατακτικού των αποφάσεων αιτιολογίες τους (Α.Ε.Δ. 12, 5/2021, 16/2017, 3/2016, 2/2015, 8, 5, 14/2013, 39/2011, 13/2007, 9/2003, 35/2001, 14, 27, 30/1999, 6/1992). Η εν λόγω ανάγκη στενής ερμηνείας των σχετικών με τη στοιχειοθέτηση της δικαιοδοσίας του Α.Ε.Δ. δικονομικών διατάξεων συνάδει, άλλωστε, με την ίδια τη φύση του Δικαστηρίου αυτού ως επιφορτισμένου με δικαιοδοσία όλως ειδική, σαφώς και περιοριστικώς προβλεπομένη από το Σύνταγμα (Α.Ε.Δ. 12/2021, 9/2003), με συνέπεια να μην τίθεται ζήτημα υπερβολικής τυπολατρείας και αντιθέσεως, κατά τούτο, των οικείων δικονομικών διατάξεων στο άρθρο 6 παρ. 1 της κυρωθείσης με το ν. δ. 53/1974 (Α' 256) Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως αβασίμως υποστηρίζει ο Ν. Ανδρουλάκης.

8. Επειδή, οι 2287/2015 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας εκδόθηκαν επί δύο αγωγών που είχαν ασκηθεί ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, η μεν πρώτη από συνταξιούχο των προαναφερθέντων ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ΕΤΕΑ, η δε δεύτερη από περισσότερους συνταξιούχους του Τομέα Ασφαλίσεως Προσωπικού ΔΕΗ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, και εισήχθησαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας με την κατ' άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213) διαδικασία, προκειμένου να κριθεί, σύμφωνα με σχετική πράξη της Τριμελούς Επιτροπής του ως άνω άρθρου, το γενικοτέρου ενδιαφέροντος ζήτημα της συμφωνίας με τα άρθρα 2 παρ. 1, 4 παρ. 5 και 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος καθώς και με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των διατάξεων, δυνάμει των οποίων επήλθαν διαδοχικές περικοπές στην κύρια και επικουρική ασφάλιση των ως άνω συνταξιούχων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του ΕΤΕΑ. Ειδικότερα, στην 2287/2015 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας παρατίθενται, ως νομικό πλαίσιο ληφθέν υπόψη, οι εξής διατάξεις, με τις οποίες επήλθαν περικοπές των συνταξιοδοτικών παροχών φορέων κοινωνικής ασφαλίσεως (ΦΚΑ): α) το άρθρο τρίτο του ν. 3845/2010 (Α' 65), αντικατασταθέν, αφ' ής ίσχυσε, με το άρθρο 24 ν. 4038/2012 (Α' 14) [περί χορηγήσεως, στους συνταξιούχους όλων των ΦΚΑ μόνον άνω των 60 ετών, των επιδομάτων εορτών και αδείας που προβλέπονταν από

οποιαδήποτε νομοθετική ή κανονιστική διάταξη, σε ύψος οριζόμενο σε 400 ευρώ για το επίδομα Χριστουγέννων και σε 200 ευρώ για καθένα από τα επιδόματα Πάσχα και αδείας, με τον περιορισμό ότι, για όσους εκ των ανωτέρω λαμβάνουν σύνταξη λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου υπολειπομένη των 400 ευρώ, τα ανωτέρω επιδόματα δεν θα υπερβαίνουν τα ποσά που ελάμβαναν βάσει των προγενεστέρων διατάξεων (παρ. 10) και περί μη καταβολής των ως άνω επιδομάτων επί μηνιαίων συντάξεων άνω των 2.500 ευρώ (παρ. 14)], β) το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3863/2010 (Α' 115) [περί εγγυήσεως από πλευράς Δημοσίου της βιωσιμότητας του Ασφαλιστικού Συστήματος της χώρας προς διασφάλιση αξιοπρεπών συντάξεων], το άρθρο 37 του ιδίου νόμου [περί επιχορηγήσεως των ΦΚΑ αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥπΕΚΑ) και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ) για τα έτη 2010-2013 με τήρηση των στόχων του κατά τον ν. 3845/2010 Προγράμματος Σταθερότητας και Αναπτύξεως και του μηχανισμού στηρίξεως της ελληνικής οικονομίας και περί αναλήψεως από το κράτος της χρηματοδοτήσεως της βασικής συντάξεως των ανωτέρω ΦΚΑ, ρητώς εξαιρουμένων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (ΕΤΑΑ), του Ενιαίου Ταμείου Ασφαλίσεως Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημερώσεως (ΕΤΑΠ-ΜΜΕ) και του συστήματος ασφαλίσεως προσωπικού της Τράπεζας της Ελλάδος] και το άρθρο 38 παρ. 1 αυτού, τροποποιηθέν με τα άρθρα 138 παρ. Β περ. 10 του ν. 4052/2012 και 30 παρ. 3 του ν. 4075/2012 (Α' 89) [περί θεσπίσεως, προς κάλυψη ελλειμμάτων των κλάδων κυρίας συντάξεως, Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) επί των κυρίων συντάξεων Δημοσίου, ΝΑΤ και των ΦΚΑ αρμοδιότητας ΥπΕΚΑ], γ) το άρθρο 40 του ν. 3986/2011 (Α' 152), τροποποιηθέν με τα άρθρα 23 του ν. 4038/2012 και 2 παρ. 7 του ν. 4024/2011 [περί αυξήσεως των ποσοστών μειώσεως των συντάξεων λόγω επιβολής ΕΑΣ (παρ. 10), επιβολής παρακρατήσεως επιπλέον μηνιαίας εισφοράς σε συνταξιούχους του Δημοσίου, του ΝΑΤ και των ΦΚΑ αρμοδιότητας ΥπΕΚΑ κάτω των 60 ετών (παρ. 11), επεκτάσεως της εφαρμογής των ανωτέρω στο 50% της συνολικής, κυρίας και επικουρικής συντάξεως που χορηγείται σε συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος των Ενιαίου Ταμείου Ασφαλίσεως Τραπεζοϋπαλλήλων και Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφαλίσεως Μισθωτών (ΕΤΑΤ και ΕΤΕΑΜ, αντιστοίχως) (παρ. 12 περ. α'), και επιβολής, προς κάλυψη ελλειμμάτων φορέων επικουρικής συντάξεως, Ειδικής Εισφοράς Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφαλίσεως (ΕΕΣΕΑ) σε βάρος των συνταξιούχων τόσο των φορέων επικουρικής ασφαλίσεως αρμοδιότητας όλων των Υπουργείων όσο και των ΝΠΙΔ που χορηγούν επικουρικές συντάξεις δυνάμει ασφαλίσεως που εχώρησε σε υποκατάσταση υποχρεωτικής ασφαλίσεως (παρ. 13)], δ) το άρθρο 2 του ν. 4024/2011 (Α' 226), τροποποιηθέν με το άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 4038/2012 [περί μειώσεως κατά 40% μηνιαίων κυρίων συντάξεων άνω των 1.000 ευρώ συνταξιούχων κάτω των 55 ετών του ΝΑΤ και των ΦΚΑ αρμοδιότητας ΥπΕΚΑ, καταλαμβανομένου και του 50% της συνολικής κυρίας και επικουρικής συντάξεως των συνταξιούχων προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος των ΕΤΑΤ και ΕΤΕΑΜ (παρ. 1), περί μειώσεως κατά 20% της άνω των 1.200 ευρώ μηνιαίας κυρίας συντάξεως όσων συνταξιούχων του ΝΑΤ και των φορέων κυρίας ασφαλίσεως αρμοδιότητας ΥπΕΚΑ δεν εμπίπτουν στη μείωση της παρ. 1 (παρ. 2), περί μειώσεως, κατά 30%, του, κατόπιν επιβολής της ΕΕΣΕΑ, υπερβαίνοντος τα 150 ευρώ τμήματος της μηνιαίας επικουρικής συντάξεως συνταξιούχων του ΕΤΕΑΜ (παρ. 3) και περί μειώσεως της μηνιαίας επικουρικής συντάξεως κατά 20% στους συνταξιούχους του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (ΜΤΠΥ) και κατά 15% στους συνταξιούχους του Κλάδου Ασφαλίσεως Προσωπικού ΔΕΗ του Ταμείου Ασφαλίσεως Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφελείας (ΤΑΥΤΕΚΩ), των Τομέων «ΤΕΑΠ-ΟΤΕ», «ΤΕΑΠ-ΕΛΤΑ», «ΤΕΑΠ-ΕΤΒΑ» του Κλάδου Επικουρικής Ασφαλίσεως του ΤΑΥΤΕΚΩ καθώς και του ΕΤΑΤ που λαμβάνουν μόνον επικουρική σύνταξη, καθώς και στους συνταξιούχους του ΕΤΑΤ στο 50% της συνολικής κυρίας και επικουρικής συντάξεως των ΕΤΑΤ και ΕΤΕΑΜ για συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος (παρ. 4)], ε) τον ν. 4046/2012 (Α' 28) [περί εγκρίσεως, με το άρθρο 1 παρ. 2 περ. α' αυτού, μεταξύ άλλων, του Σχεδίου Μνημονίου Συνεννοήσεως μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο προσαρτήθηκε στον ίδιο ως άνω νόμο ως Παράρτημα V και με το οποίο, λόγω του υψηλού μεριδίου συντάξεων στις δαπάνες της χώρας, προκρίθηκαν η ανάγκη προσαρμογής τους και η προστασία των χαμηλοσυνταξιούχων (Παράρτημα V.1, παρ. Α, υποπαρ. 7 - άνευ, όμως, αναφοράς στο αφορών ειδικώς στην Τράπεζα της Ελλάδος και προς τούτο αξιοποιηθέν στο πλαίσιο της 1509/2023 αποφάσεως του Αρείου Πάγου προτελευταίο εδάφιο της παρ. 2.7 του ως άνω Παραρτήματος V περί δεσμεύσεως της εν λόγω Τράπεζας να μην χορηγήσει συνταξιοδοτικά προνόμια στο προσωπικό της και να αναθεωρήσει, προς εναρμόνιση με το ΙΚΑ, τις βασικές παραμέτρους του συνταξιοδοτικού ταμείου της)], στ) το άρθρο 6 του ν. 4051/2012 (Α' 40) [περί αναδρομικής μειώσεως κατά 12% των κυρίων συντάξεων άνω των 1.300 ευρώ των φορέων κυρίας ασφαλίσεως του ΥπΕΚΑ και της Τράπεζας της Ελλάδος (παρ. 1) και περί περαιτέρω μειώσεως των επικουρικών συντάξεων του ΕΤΕΑΜ, των Τομέων του Ταμείου Επικουρικής Ασφαλίσεως Ιδιωτικού Τομέα (ΤΕΑΙΤ), του Ταμείου Επικουρικής Ασφαλίσεως Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΕΑΔΥ) και των Τομέων αυτού «ΤΕΑΠΟΚΑ» και «ΤΑΔΚΥ», του ΕΤΑΤ, των Τομέων του Κλάδου Επικουρικής Ασφαλίσεως του ΤΑΥΤΕΚΩ και του Κλάδου Ασφαλίσεως Προσωπικού ΔΕΗ του ΤΑΥΤΕΚΩ με κλιμάκωση του ποσοστού μειώσεως (10%, 15% και 20%) αναλόγως του ύψους αυτών και με κατοχύρωση κατωτάτου ορίου 200 ευρώ (παρ. 2), άνευ αναφοράς της οικείας αιτιολογικής εκθέσεως στις προ τετραμήνου επιβληθείσες με το άρθρο 2 του ν. 4024/2011 περικοπές συντάξεων], και ζ) το άρθρο πρώτο του ν. 4093/2012 (Α' 222), τροποποιηθέν με το άρθρο 34 παρ. 4 του ν. 4111/2013 (Α' 18) [περί εκ νέου μειώσεως, σε ποσοστά από 5% έως και 20%, των από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία χορηγουμένων συντά-

ξεων που υπερβαίνουν αθροιστικώς τα 1.000 ευρώ μηνιαίως (παρ. ΙΑ, υποπαρ. 5 περ. 1) και περί πλήρους καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας που προβλέπονταν από οποιαδήποτε νομοθετική ή κανονιστική διάταξη για τους συνταξιούχους και βοηθηματούχους όλων των φορέων και τομέων κύριας και επικουρικής ασφαλίσεως αρμοδιότητας του ΥπΕΚΑ, του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), του ΝΑΤ και της Τράπεζας της Ελλάδος (παρ. ΙΑ, υποπαρ. 6, περ. 3)]. Εντός του νομοθετικού αυτού πλαισίου η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την 2287/2015 απόφασή της, έκρινε ότι οι μεν περικοπές που επήλθαν με το άρθρο τρίτο παρ. 10-14 του ν. 3845/2010 και με τα άρθρα 38 του ν. 3863/2010, 44 παρ. 10-13 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 1-4 του ν. 4024/2011, οι οποίες, κατά τα προεκτεθέντα, ξεκίνησαν από τα επιδόματα εορτών και αδείας των οργανισμών κυρίας ασφαλίσεως και συνεχίσθηκαν με την εισφορά αλληλεγγύης των συνταξιούχων κυρίας ασφαλίσεως, την αναπροσαρμογή, συμπλήρωση και επέκταση της εν λόγω εισφοράς στην επικουρική ασφάλιση και τις μειώσεις στις συντάξεις των κάτω των 55 ετών συνταξιούχων και στις κύριες και επικουρικές συντάξεις που υπερβαίνουν, αντιστοίχως, τα 1.200 και τα 150 ευρώ δεν παραβιάζουν τις προαναφερθείσες συνταγματικές διατάξεις, ενώ έκρινε ότι αντίκεινται σε αυτές και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες οι διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 και 2 του ν. 4051/2012 καθώς και αυτές του άρθρου πρώτου (παρ. ΙΑ.5 υποπαρ. 1 και παρ. ΙΑ.6 υποπαρ. 3) του ν. 4093/2012, με την τελευταία από τις οποίες καταργήθηκαν πλέον για όλους τους συνταξιούχους τα επιδόματα Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας (ρύθμιση στην οποία και αφορά η γενομένη από τον Άρειο Πάγο παραπομπή). Συναφώς, το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχθηκε ότι η αντισυνταγματικότητα αφορά στις περικοπές όχι μόνο των κυρίων αλλά και των επικουρικών συντάξεων, κατ' επίκληση του υποχρεωτικού χαρακτήρα της επικουρικής κοινωνικής ασφαλίσεως, η οποία παρέχεται από το ΕΤΕΑ και άλλους φορείς και η, συνεπεία τούτου, λειτουργία αυτών υπό μορφήν νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (στη χρηματοδότηση των οποίων υποχρεούται το Κράτος να συμμετέχει προς κάλυψη των ελλειμμάτων τους), δίχως, όμως να αναφερθεί στην υποχρεωτική επικουρική ασφάλιση, που, καθ' υποκατάσταση του δημόσιου φορέα επικουρικής κοινωνικής ασφαλίσεως, παρέχεται από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, τα οποία ο νομοθέτης έχει αντιμετωπίσει ως φορείς ομολόγους προς τους φορείς της δημόσιας υποχρεωτικής κοινωνικής ασφαλίσεως. Ειδικότερα, οι ως άνω διατάξεις κρίθηκαν αντισυνταγματικές, με τη σκέψη ότι αφορούν σε μεμονωμένες και αυτοτελείς ρυθμίσεις περί οριζοντίων περικοπών συντάξεων, επιβληθείσες σε συνέχεια των προηγουμένων, κριθεισών, κατά τα ανωτέρω, ως συνταγματικών, πολλαπλών και αθροιστικώς εκτιμηθεισών διαδοχικών μειώσεων συνταξιοδοτικών παροχών, και ότι, ενώ είχε παρέλθει διετία από τον πρώτο αιφνιδιασμό της οικονομικής κρίσεως, επιχειρήθηκε νέα, για πολλοστή φορά, περιστολή συντάξεων της ίδιας ομάδας θιγομένων, χωρίς να προηγηθεί, ως απητείτο για το εξ απόψεως ουσιαστικής συνταγματικότητας επιτρεπτό των νέων επιβαρύνσεων, ειδική, εμπεριστατωμένη και επιστημονικώς τεκμηριωμένη μελέτη περί διαπιστώσεως, συνολικώς, όχι μόνον της συνδρομής εξαιρετικώς δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών συνεπαγομένων αδυναμία επαρκούς κρατικής χρηματοδοτήσεως των ασφαλιστικών φορέων αλλά και της διασφαλίσεως των συνταγματικών παραμέτρων της κοινωνικής αλληλεγγύης, της ισότητας ενώπιον των δημοσίων βαρών, της αναλογικότητας και της μη παραβιάσεως του πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος.

9. Επειδή, με τη φερομένη ως αντίθετη προς τις ανωτέρω αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αρ. 1509/2023 απόφασή του ο Άρειος Πάγος έκρινε επί αιτήσεως αναιρέσεως του Νικολάου Ανδρουλάκη, ο οποίος, προσληφθείς στην Τράπεζα της Ελλάδος πριν από τις 31-12-1992 και ασφαλισθείς ως προς την κύρια σύνταξη στο Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού της εν λόγω τράπεζας (ΤΣΠΤΕ), εντάχθηκε παραλλήλως, ως προς την επικουρική του ασφάλιση, στο Μετοχικό Ταμείο Υπαλλήλων της τράπεζας αυτής (ΜΤΥΤΕ), από το οποίο, μετά τη συνταξιοδότησή του, ελάμβανε και μηνιαία μετεργασιακή παροχή, που ανερχόταν σε ποσοστό 36% επί των συντάξιμων αποδοχών του και δή ελάμβανε κατ' έτος 14 «μερίσματα» από το ως άνω μετοχικό ταμείο, που αντιστοιχούσαν στις μηνιαίες παροχές, καθώς και στις παροχές επιδομάτων εορτών και επιδόματος αδείας. Το ΜΤΥΤΕ είχε συσταθεί με τις από 18-2-1948 και 15-6-1951 Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (ΣΣΕ) μεταξύ της Τράπεζας της Ελλάδος και των Συλλόγων του προσωπικού της προς χορήγηση στους εξερχομένους από την υπηρεσία υπαλλήλους της πρόσθετης, σε σχέση με την κύρια σύνταξή τους, μηνιαίας μετεργασιακής παροχής, χαρακτηριζομένης ως «μέρισμα», και λειτουργούσε σύμφωνα με το καταστατικό του, άνευ προβλέψεως περί εγκρίσεώς του από τον Υπουργό Εργασίας. Το έτος 1979, όταν με τον ν. 997/1979 (Α' 287) καθιερώθηκε ως υποχρεωτική και η επικουρική ασφάλιση και συστήθηκε προς τούτο, ως Ν.Π.Δ.Δ., το «Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Μισθωτών» (ΤΕΑΜ) υπό την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών (άρθρο 1), στην ασφάλιση του οποίου υπήχθησαν υποχρεωτικώς όσοι ασφαλίζονταν υποχρεωτικώς στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή σε άλλο φορέα επικουρικής ασφαλίσεως και δεν υπάγονταν υποχρεωτικώς στην ασφάλιση άλλου φορέα επικουρικής ασφαλίσεως με οποιαδήποτε ονομασία και νομική μορφή, διατηρήθηκαν τα ήδη συσταθέντα και λειτουργούντα ως ΝΠΙΔ επικουρικά ταμεία (όπως το ΜΤΥΤΕ), τα οποία εξακολούθησαν να διέπονται από τα καταστατικά τους και τα σε αυτά ασφαλιζόμενα πρόσωπα εξαιρέθηκαν από την υπαγωγή στο ΤΕΑΜ (άρθρο 3, τροποποιηθέν με το άρθρο 18 παρ. 3 του ν. 1902/1990, Α' 138). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 18 του ν. 3193/2003 (Α' 266), η Τράπεζα της Ελλάδος εξακολούθησε, με βάση τις απορρέουσες από το καταστατικό της υποχρεώσεις περί παροχής συντάξεων στο προσωπικό της από αυτήν, να διασφαλίζει η ίδια, «στο ακέραιο», τη βιωσιμότητα των ως άνω ασφαλιστικών ταμείων της (ΤΣΠΤΕ και ΜΤΥΤΕ) και των βάσει των καταστατικών τους χορηγουμένων ασφαλιστικών παροχών,

τα ταμεία, δε, αυτά παρέμειναν «αυτοτελή» και λειτουργούντα με την υφιστάμενη νομική τους μορφή (ως ΝΠΙΔ), μη υπαχθέντα στις αφορώσες στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και στο ΕΤΕΑΜ ρυθμίσεις των άρθρων 5 και 6 του ν. 3029/2002 (Α' 160). Έτσι, παρ' ότι το ύψος της επικουρικής ασφαλίσεως είχε ήδη διαμορφωθεί στην κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία, κατ' ανώτατο όριο, σε ποσοστό 20% επί των συνταξίμων αποδοχών (βλ. άρθρα 34 και 54 ν. 2084/1992 και 146 ν. 3655/2008), το ΜΤΥΤΕ, ως φορέας υποχρεωτικής επικουρικής ασφαλίσεως συσταθείς με ΣΣΕ, ήτοι με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, λειτουργώντας καθ' υποκατάσταση φορέα δημοσίου χαρακτήρα, και χωρίς, πάντως, να καθίσταται Ν.Π.Δ.Δ. εκ μόνου του προορισμού του ως ΦΚΑ, εξακολούθησε να εφαρμόζει το προβλεφθέν από τις προαναφερθείσες ΣΣΕ των ετών 1948 και 1951 ποσοστό 36% επί των συνταξίμων αποδοχών, ως συνολική μηνιαία παροχή εμπεριέχουσα την ανωτέρω, σε ποσοστό 20% επί των συνταξίμων αποδοχών, επικουρική σύνταξη. Το σύνολο αυτής της παροχής, στο ως άνω ποσοστό 36% (14 «μερίσματα», ήτοι 12 μηνιαίες παροχές και παροχές επιδομάτων εορτών και αδείας), εξακολουθούσε να λαμβάνει ο Ν. Ανδρουλάκης μετά την από 20-1-2009 συνταξιοδότησή του. Το ύψος αυτό της εν λόγω παροχής κατ' ουδέν μεταβλήθηκε με το άρθρο 64 παρ. 1 του ν. 3863/2010, με το οποίο, από 1-1-2011, αφ' ενός καταργήθηκε το αφορών στην επικουρική ασφάλιση του προσωπικού της Τράπεζας της Ελλάδος ΜΤΥΤΕ, ενώ έπαυσε η ασφάλιση των ανωτέρω προσώπων στον κλάδο κύριας συντάξεως του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, στον οποίο είχε εν τω μεταξύ, με το άρθρο 1 του ν. 3655/2008 (Α' 58), περιέλθει το ΤΣΠΤΕ, αφ' ετέρου η ίδια η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλαβε την κοινωνική ασφάλιση, κύρια και επικουρική, του προσωπικού της, ως καθολική διάδοχος των ως άνω ταμείων τόσο ως προς την κύρια όσο και ως προς την επικουρική σύνταξη. Σύμφωνα με την ίδια ως άνω διάταξη του ν. 3863/2010, οι έως την 31-12-2010 συνταξιούχοι των ΤΣΠΤΕ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ΜΤΥΤΕ, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν ο Ν. Ανδρουλάκης, κατέστησαν συνταξιούχοι της Τράπεζας της Ελλάδος, μεταφερομένων σε αυτήν όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους και, ως προς την επικουρική ασφάλιση του προσωπικού της, η Τράπεζα της Ελλάδος εξακολούθησε να διέπεται από τις καταστατικές διατάξεις των ως άνω ταμείων, οι οποίες, ως προς ζητήματα επικουρικής ασφαλίσεως, προβλέφθηκε ότι τροποποιούνται με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλίσεως της Τράπεζας της Ελλάδος εγκρινομένη από το κατ' άρθρο 44 περ. στ' του ν. 4021/2011 Γενικό Συμβούλιο της εν λόγω Τράπεζας (και όχι, ως επί ζητημάτων κυρίας ασφαλίσεως, από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφαλίσεως και Προνοίας, κατά το υπό στοιχεία Φ.80000/10447/133/17-6-2013 έγγραφο του οποίου, άλλωστε, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν υπάγεται στην εποπτεία του εν λόγω Υπουργού ως προς τον κλάδο επικουρικής ασφαλίσεως). Με την ίδια διάταξη του ν. 3863/2010 ορίσθηκε, τέλος, ρητώς ότι «για την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν στη μεταβολή ασφαλιστικού φορέα, η Τράπεζα της Ελλάδος θεωρείται Οργανισμός Ασφάλισης» (ο οποίος, πάντως, δεν περιελήφθη στους ασφαλιστικούς φορείς τους υπαχθέντες με το άρθρο 53 παρ. 4 του ν. 4387/2016, Α' 65, στον κλάδο επικουρικής ασφαλίσεως του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφαλίσεως). Ακολούθησε πρόβλεψη, κατά τα εκτεθέντα στη σκέψη 8 (βλ. εδ. προτελευταίο της παρ. 2.7 του προσαρτηθέντος στον ν. 4046/2012, ως Παραρτήματος V, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννοήσεως μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο εγκρίθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 περ. α' του ιδίου ως άνω νόμου), περί δεσμεύσεως της Τράπεζας της Ελλάδος για μη χορήγηση συνταξιοδοτικών προνομίων στο προσωπικό της και για αναθεώρηση του συνταξιοδοτικού της συστήματος προς εναρμόνιση με το ΙΚΑ. Διαχωρισμός, όμως, του μέχρι τούδε συνολικώς καταβαλλομένου «μερίσματος» σε ποσοστό 36% επί των συνταξίμων αποδοχών αφ' ενός σε μέρισμα, νοούμενο πλέον ως τέτοιο το αντιστοιχούν στην εκ του νόμου υποχρεωτική επικουρική σύνταξη σε ποσοστό 20% κατ' ανώτατο όριο επί των συνταξίμων αποδοχών, και, αφ' ετέρου, στις συμβατικού χαρακτήρα, χορηγούμενες στο πλαίσιο της ιδιωτικής αυτονομίας με προαιρετική συμμετοχή του προσωπικού της Τράπεζας της Ελλάδος στο εναπομένον ποσοστό 16% επί των συνταξίμων αποδοχών μεταργασιακές παροχές του ΜΤΥΤΕ (και, κατά τα προεκτεθέντα, ήδη της Τράπεζας της Ελλάδος, ως καθολικού διαδόχου του ΜΤΥΤΕ) εχώρησε το πρώτον με το από 25-6-2013 πρακτικό του Συμβουλίου Ασφαλίσεως της Τράπεζας της Ελλάδος, αυθημερόν εγκριθέν από το Γενικό Συμβούλιο αυτής, κατόπιν σχετικής, με την αυτή ημερομηνία, συμφωνίας της Τράπεζας με τους Συλλόγους Υπαλλήλων και Συνταξιούχων της, η ρύθμιση, δε, αυτή επανελήφθη στο κωδικοποιηθέν στις 23-5-2014 Καταστατικό του τέως ΜΤΥΤΕ που, κατ' άρθρο 64 του ν. 3863/2010, διέπει κανονιστικώς και την καθολική διάδοχο αυτού Τράπεζα της Ελλάδος. Κατ' επίκληση της διατάξεως του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012 η Τράπεζα της Ελλάδος έπαυσε, από 1-1-2013, να καταβάλλει στον Ν. Ανδρουλάκη τα επιδόματα εορτών και αδείας επί του «μερίσματος», ήτοι τόσο ως προς το ποσοστό 20% της επικουρικής συντάξεως, όσο και ως προς το ποσοστό 16% της μεταργασιακής παροχής, οπότε με αγωγή αυτός ζήτησε την καταβολή, στο σύνολό τους, των εντασσομένων στην επικουρική σύνταξη μερισμάτων επιδομάτων εορτών και αδείας για τα έτη 2013-2018. Η εν λόγω αγωγή έγινε πρωτοδίκως δεκτή, επί εφέσεως, όμως, ασκηθείσας από την Τράπεζα της Ελλάδος, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε την έφεση, δίχως κρίση περί συμφωνίας ή μη προς το Σύνταγμα της διατάξεως της υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση, κράτησε, δίκασε και απέρριψε την ως άνω αγωγή. Επί της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως ο Ν. Ανδρουλάκης το Β2 Πολιτικό Τμήμα του Αρείου Πάγου δέχθηκε ότι η, κατ' άρθρο τρίτο παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας δεν αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 5, 22 παρ. 5, 25 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος ούτε στο άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ,

κρίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι «ακόμη και μετά την κατάργηση των ως άνω επιδομάτων το ύψος της σύνταξης των συνταξιούχων της αναιρεσίβλητης Τράπεζας που πλήττονται από την επίμαχη ρύθμιση, περιλαμβανομένου του αναιρεσείοντος, εξακολουθεί να είναι μεγαλύτερο από αυτό της μέσης κύριας και επικουρικής σύνταξης που χορηγεί το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ζήτημα δε διακινδύνευσης της αξιοπρεπούς διαβίωσής τους δεν τίθεται».

10. Επειδή, ο Άρειος Πάγος εξέφερε την ως άνω κρίση του αναφορικά με τη διάταξη του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012 υπό το πρίσμα του παρατεθέντος στην προηγουμένη σκέψη νομικού πλαισίου της παρεχομένης από ΝΠΙΔ, ήτοι από την Τράπεζα της Ελλάδος, επικουρικής ασφαλίσεως των συνταξιούχων της, λαμβάνοντας υπόψη και συνεκτιμώντας, σε συνάρτηση με σχετικό λόγο αναιρέσεως, το μεν τις περικοπές και μειώσεις που επιβλήθηκαν στις συντάξεις βάσει του άρθρου τρίτου παρ. 10 του ν. 3845/2010 και των άρθρων 38 του ν. 3863/2010, 44 του ν. 3986/2011 και 2 του ν. 4024/2011, καθώς και τα προβλεφθέντα στην παράγραφο 2.7 (εδ. προτελευταίο) του εγκριθέντος με το άρθρο 1 παρ. 2 περ. α' του ν. 4046/2012 Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννοήσεως μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο προσαρτήθηκε στον εν λόγω νόμο ως Παράρτημα V, βάσει των οποίων η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλαβε τη δέσμευση για εναρμόνισή της με το ΙΚΑ, συνισταμένη αφ' ενός στη μη χορήγηση συνταξιοδοτικών προνομίων στο προσωπικό της και αφ' ετέρου σε αναθεώρηση βασικών παραμέτρων του συνταξιοδοτικού της ταμείου. Ειδικότερα, δέχθηκε ότι το επίμαχο μέτρο, που επιβλήθηκε λόγω συνεχίσεως της οικονομικής υφέσεως, του κινδύνου οικονομικής καταρρεύσεως της χώρας, της ανάγκης περιορισμού των κοινωνικών δαπανών και της αδυναμίας κρατικής χρηματοδοτήσεως των οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως στον ίδιο βαθμό με το παρελθόν, «εντάσσεται στο δημοσιονομικό - διαρθρωτικό σκέλος της ασφαλιστικής μεταρρυθμίσεως» και εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον της αποκαταστάσεως της δημοσιονομικής ισορροπίας και της βιωσιμότητας των οργανισμών κοινωνικής ασφαλίσεως. Συνεπεία τούτου, κατά τον Άρειο Πάγο, η επίδικη ενώπιόν του περικοπή των επιδομάτων εορτών και αδείας «αιτιολογείται προσηκόντως» και δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί, και δη προδήλως, ως μέτρο μη αναγκαίο ή μη πρόσφορο, ως προς δε τα λοιπά εκφεύγει του, περιοριζομένου στην τυχόν υπέρβαση των ακραίων λογικών ορίων του δημοσίου συμφέροντος, δικαστικού ελέγχου, συνεκτιμηθέντος, αφ' ενός του ότι, όπως προαναφέρθηκε, ακόμη και μετά την επίμαχη κατάργηση, το ύψος των πληττομένων συντάξεων των ασφαλισμένων στην Τράπεζα της Ελλάδος παραμένει υψηλότερο της μέσης κυρίας και επικουρικής συντάξεως που χορηγεί το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με συνέπεια να μην τίθεται ζήτημα διακινδυνεύσεως της αξιοπρεπούς διαβιώσεώς τους ούτε παραβιάσεως των άρθρων 22 παρ. 5, 25 (παρ. 1 και 4) και 4 παρ. 5 του Συντάγματος, και αφ' ετέρου του ότι η αντίστοιχη, ως προς τους εν ενεργεία υπαλλήλους του δημοσίου τομέα, διάταξη του άρθρου πρώτου, παρ. Γ υποπαρ. Γ.1 περ. 1 του ν. 4093/2012 έχει κριθεί συμβατή με το Σύνταγμα από τον Άρειο Πάγο και το Συμβούλιο της Επικρατείας.

11. Επειδή, από την άλλη πλευρά, κατά τα προεκτεθέντα, το Συμβούλιο της Επικρατείας, στην 2287/2015 απόφασή του, που αναφέρεται και στις συντάξεις των φορέων επικουρικής ασφαλίσεως, στήριξε την κρίση περί αντισυνταγματικότητας της καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας συνταξιούχου του ΙΚΑ-ΤΕΑΜ και του ΕΤΕΑ στην έλλειψη αιτιολογήσεως της επιρροής της ως άνω ρυθμίσεως στον πυρήνα του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση των συνταξιούχων της ως άνω κατηγορίας. Ειδικότερα, την έλλειψη αυτή αιτιολογίας καταλόγισε το Συμβούλιο της Επικρατείας όχι αυτοτελώς και μεμονωμένως στην επίμαχη και μόνον ρύθμιση, αλλά σωρευτικώς με όλες τις προηγούμενες, αναλυτικώς παρατιθέμενες στην εν λόγω απόφασή του, περικοπές των συντάξεων των ετών 2010-2012, υπό την πρόδηλη έννοια ότι, προκειμένου να καταλήξει σε κρίση περί ανάγκης συγκεκριμένου, και δη μέσω μελέτης, τρόπου αιτιολογήσεως των επιπτώσεων της καταργήσεως των επιδομάτων εορτών και αδείας στο βιοτικό επίπεδο των πληττομένων προσώπων, απέδωσε καταλυτική σημασία στο ότι η ως άνω κατάργηση θεσπίσθηκε, πάντως, σε συνέχεια των ανωτέρω συγκεκριμένων προηγηθεισών περικοπών των συντάξεων των συγκεκριμένων συνταξιούχων. Οι σωρευτικές, δυνάμει των ως άνω «αθροιστικώς λαμβανομένων» υπόψη περικοπών, επιβαρύνσεις ήταν που, κατά το σκεπτικό του Συμβουλίου της Επικρατείας, επέφεραν αποτέλεσμα τέτοιο, ώστε να διακυβεύεται η χορήγηση στους συνταξιούχους παροχών τέτοιου ύψους, που να τους επιτρέπουν να διαβιώνουν με αξιοπρέπεια. Ήτοι, η κρίση του Συμβουλίου της Επικρατείας περί ανισχύρου της επίμαχης καταργήσεως ερείδεται στο ότι με τις προαναφερθείσες διατάξεις των νόμων 4051 και 4093/2012 «επιχειρήθηκε για πολλοστή φορά» περικοπή συνταξιοδοτικών παροχών της ίδιας ομάδας θιγομένων, χωρίς να έχει προηγηθεί μελέτη περί συμφωνίας του συνολικού αυτού αποτελέσματος προς τις συνταγματικές παραμέτρους, «ακριβώς επειδή οι οριζόντιες αυτές περικοπές αποτελούσαν τη συνέχεια πολλών διαδοχικών προηγουμένων περικοπών» (βλ. σκ. 14, 15, 17 και 19 της ΣτΕ 1439/2020 Ολομ., η οποία αποδίδει ερμηνευτικώς το περιεχόμενο της ΣτΕ 2287/2015 Ολομ.). Επομένως, η πρόκριση από το Συμβούλιο της Επικρατείας συγκεκριμένης μελέτης, ως απαραίτητης για την αιτιολογημένη ανάδειξη των ως άνω επιπτώσεων, όπως προκύπτει από το ίδιο το περιεχόμενο της 2287/2015 αποφάσεως της Ολομελείας του εν λόγω δικαστηρίου, συνδέεται αρρήκτως με την ποσότητα και την ένταση των προηγηθεισών περικοπών που αφορούσαν στους συγκεκριμένους συνταξιούχους, αντίθετη, άλλωστε, εκδοχή θα ισοδυναμούσε με αφηρημένο έλεγχο συνταγματικότητας του νόμου, ο οποίος, σύμφωνα με το Σύνταγμα, δεν του έχει ανατεθεί (ΣτΕ Ολομ. 1307/2019 σκ. 20 - όμοιες οι ΣτΕ Ολομ. 1308 - 11/2019). Εξ άλλου, κατά τα προεκτεθέντα, την ως άνω κρίση του το Συμβούλιο της Επικρατείας στήριξε, επιπλέον, ρητώς, στον υποχρεωτικό χαρακτήρα της επικουρικής κοινωνικής ασφαλίσεως και «στη συνακόλουθη παροχή της απο-

κλειστικώς από το κράτος ή από Ν.Π.Δ.Δ. [...]». Συνεπώς, η περαιτέρω, περί αντισυνταγματικότητας, κρίση του Συμβουλίου της Επικρατείας περιορίσθηκε στη συγκεκριμένη ομάδα θιγομένων που είχαν ασφαλισθεί σε δημοσίους φορείς και δεν εκτείνεται, πάντως, σε συνταξιούχους της Τράπεζας της Ελλάδος, ευθέως υπαγομένους δυνάμει του προπαρατεθέντος άρθρου 64 παρ. 1 του ν. 3863/2010, στον εν λόγω ιδιωτικό φορέα. Και τούτο, διότι η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί, μεν, κατά τα προεκτεθέντα, φορέα παροχής υποχρεωτικής επικουρικής ασφαλίσεως, η οποία δύναται να παρέχεται καθ' υποκατάσταση δημοσίου φορέα επικουρικής ασφαλίσεως και από ΝΠΙΔ, εφ' όσον ο νομοθέτης τα αντιμετωπίζει ως φορείς ομολόγους προς τους φορείς της δημόσιας υποχρεωτικής κοινωνικής ασφαλίσεως (βλ. και ΣτΕ 663/2022, 2482-8/2020 επταμ.), δεν υπάγεται, όμως, άνευ ετέρου στο ρυθμιστικό πεδίο εφαρμογής του συνόλου των προβλέψεων περικοπής συντάξεων - εξ ορισμού στενώς ερμηνευτέων, βάσει, κατ' αρχήν, της γραμματικής τους διατυπώσεως, ως επιβαλλουσών οικονομικές επιβαρύνσεις - που προηγήθηκαν της επίμαχης καταργήσεως, αλλά εμπίπτει μόνον σε όσες από αυτές ρητώς, κατ' αρχήν, αναφέρεται η ίδια, απορριπτομένων ως αβασίμων των προβαλλομένων περί καλύψεως από την κρίση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ελλείψει ρητής διακρίσεως από το εν λόγω δικαστήριο, και των υπαγομένων στην ασφάλιση της Τράπεζας της Ελλάδος συνταξιούχων αυτής. Ως εκ τούτου, σε αντιδιαστολή προς τα κατά τα ανωτέρω κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, εξ ορισμού ο Άρειος Πάγος αποφάνθηκε με διαφορετικό νομικό και πραγματικό υπόβαθρο εξ απόψεως περικοπών που προηγήθηκαν της επίμαχης καταργήσεως ως προς τους δικαιούχους επικουρικής ασφαλίσεως συνταξιούχους της Τράπεζας της Ελλάδος, οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο κανονιστικό πεδίο εφαρμογής, πάντως, του συνόλου των περικοπών, οι οποίες, αντιθέτως, ήταν εφαρμοστέες για τους καλυπτομένους από την 2287/2015 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας συνταξιούχους, και οι οποίες, άλλωστε, πράγματι ελήφθησαν υπόψη από το τελευταίο δικαστήριο και προβλέπονται στις μη ρητώς αναφερόμενες και στην Τράπεζα της Ελλάδος διατάξεις των άρθρων 44 (παρ. 11 και 12) του ν. 3986/2011, 2 (παρ. 1, 2, 3 και 4) του ν. 4024/2011 και 6 παρ. 2 του ν. 4051/2012. Τούτο, δε, ανεξαρτήτως του ότι, πάντως, στην 1509/2023 απόφαση του Αρείου Πάγου, παρ' ότι αναφέρεται η «ανάγκη συνυπολογισμού και των λοιπών οικονομικών επιβαρύνσεων», ούτε καν μνημονεύονται, πολλώ, δε, μάλλον δεν ελήφθησαν υπόψη, οι περιληφθείσες αποκλειστικώς και μόνον στο σκεπτικό του Συμβουλίου της Επικρατείας θεσπίζουσες συνταξιοδοτικές μειώσεις διατάξεις των άρθρων 44 παρ. 12 του ν. 3986/2011, 2 (παρ. 3 και 4) του ν. 4024/2011, 6 (παρ. 1 και 2) του ν. 4051/2012 και του άρθρου πρώτου, παρ. ΙΑ.5, υποπαρ. 1 του ν. 4093/2012 [βλ., επίσης, τα από 10-4-2024 και 25-4-2024 έγγραφα της Διευθύνσεως Ανθρωπίνου Δυναμικού της Τράπεζας της Ελλάδος και του Συλλόγου Συνταξιούχων της εν λόγω Τράπεζας, αντιστοίχως, προς το Α.Ε.Δ., όπου συνομολογείται α) η μη εφαρμογή επί των εν λόγω συνταξιούχων, από πλευράς διοικήσεως, των ληφθεισών υπόψη από το Συμβούλιο της Επικρατείας διατάξεων των άρθρων 2 (παρ. 3 και 4) του ν. 4024/2011 και 6 παρ. 2 του ν. 4051/2012, «καθ' όσον οι διατάξεις αυτές… δεν περιέλαβαν στο πεδίο εφαρμογής τους την Τράπεζα της Ελλάδος», β) η μη υπαγωγή του κλάδου επικουρικής ασφαλίσεως της Τράπεζας της Ελλάδος στην εποπτεία του ΥπΕΚΑ, και γ) η καταβολή επικουρικών συντάξεων με αποκλειστική ευθύνη της Τράπεζας της Ελλάδος, κατόπιν αποφάσεως δικού της οργάνου, ήτοι του Συμβουλίου Ασφαλίσεως, άνευ εγκρίσεως κρατικού παράγοντα]. Προς την ίδια, άλλωστε, κατεύθυνση, όπως ανωτέρω κατεδείχθη, οι συνταξιούχοι της Τράπεζας της Ελλάδος, τουλάχιστον έως τον μήνα Ιούνιο του έτους 2013 (ήτοι ακόμη και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4093/2012, για χρονικό διάστημα που εν μέρει καλύπτει τα έτη, στα οποία αφορά η απόφαση του Αρείου Πάγου), εξακολουθούσαν να λαμβάνουν από φορέα επικουρικής ασφαλίσεως ιδιωτικής προελεύσεως συνταξιοδοτικές παροχές, το ύψος των οποίων είχε διαμορφωθεί σε ποσοστό 36% επί των συνταξίμων αποδοχών τους ως αποτέλεσμα της ιδιωτικής βουλήσεως στο πλαίσιο της συλλογικής αυτονομίας, κατά παρέκκλιση από το λιγότερο ευνοϊκό νομικό καθεστώς των υπαγομένων σε δημοσίους ΦΚΑ δικαιούχων, το ύψος των αντιστοίχων παροχών προς τους οποίους περιοριζόταν κατά νόμο σε ποσοστό 20% επί των συνταξίμων αποδοχών τους. Ένεκα των ανωτέρω ουσιωδών διαφοροποιήσεων δεν ταυτίζονται οι περικοπές που σωρευτικώς επιβάρυναν, προ της καταργήσεως των ενδίκων επιδομάτων εορτών και αδείας, τους δικαιούχους επικουρικής ασφαλίσεως συνταξιούχους της Τράπεζας της Ελλάδος αφ' ενός και των δημοσίων ΦΚΑ αφ' ετέρου. Σε συνάφεια, άλλωστε, προς την ανωτέρω ιδιαιτερότητα μόνος ο Άρειος Πάγος αξιοποίησε, στο πλαίσιο εξετάσεως σχετικού λόγου αναιρέσεως, ως αιτιολογικό έρεισμα της κρίσεώς του περί συμφωνίας με το Σύνταγμα της επίμαχης καταργήσεως, τη ρητώς και ειδικώς προβλεπομένη (κατά τα προεκτεθέντα, στο προτελευταίο εδάφιο της παρ. 2.7 του εγκριθέντος με το άρθρο 1 παρ. 2 περ. α' του ν. 4046/2012 Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννοήσεως, το οποίο προσαρτήθηκε στον εν λόγω νόμο ως Παράρτημα V) μόνον ως προς την Τράπεζα της Ελλάδος - και μη δυναμένη, επομένως, να στηρίξει την κρίση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς ετέρους ασφαλιστικούς φορείς - δέσμευση περί μη χορηγήσεως συνταξιοδοτικών προνομίων στο προσωπικό της και περί αναθεωρήσεως των βασικών παραμέτρων του συνταξιοδοτικού ταμείου της προς τον σκοπό εναρμονίσεώς τους με αυτές του ΙΚΑ.

12. Επειδή, ζήτημα αντιθέσεως της 1509/2023 αποφάσεως του Αρείου Πάγου, η οποία έκρινε σύμφωνη με το Σύνταγμα την επίμαχη κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας μόνον σε σχέση με την επικουρική ασφάλιση, δεν δύναται, εν πάση περιπτώσει, να τεθεί σε σχέση με την 2288/2015 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, της οποίας η κρίση περιορίσθηκε στην κύρια ασφάλιση, ούτε, συνακολούθως, σε σχέση με την 2287/2015 απόφασή του, καθ' ό μέρος η τελευταία αφορά και σε κύριες συντάξεις.

13. Επειδή, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, ναι μεν αμφότερα δικαστήρια απεφάνθησαν τελικώς ως προς τη συμφωνία ή μη της αυτής νομοθετικής ρυθμίσεως του άρθρου πρώτου, παρ. ΙΑ.6, υποπαρ. 3 του ν. 4093/2012 προς τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις και αρχές, διαφέρει, όμως, ουσιωδώς το νομικό και πραγματικό υπόβαθρο των υποθέσεων και των αντιστοίχων αποφάσεων, εφ' όσον η ανωτέρω κρίσιμη νομοθετική διάταξη ελέγχθηκε εξ απόψεως συνταγματικότητας από κάθε δικαστήριο σε συνδυασμό με διαφορετικό νομοθετικό πλαίσιο, με συνέπεια να μην καθίσταται από την άποψη αυτή κρίσιμη και αναγκαία για τη μία υπόθεση η γενομένη από το άλλο δικαστήριο ερμηνευτική προσέγγιση. Η αδυναμία, όμως, συγκρίσεως με τις αυτές παραμέτρους των επιμάχων αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Αρείου Πάγου αποκλείει, συνακολούθως, την κατά τα άρθρα 100 παρ. 1 περ. ε' του Συντάγματος και 6 περ. ε' του ν. 345/1976 απαιτουμένη, ως προεκτέθηκε, για τη συνδρομή δικαιοδοσίας του Α.Ε.Δ. αντίθεση μεταξύ των ως άνω αποφάσεων του Αρείου Πάγου και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί το σύνολο των παρεμβάσεων, απορριπτομένων όλων των περί του αντιθέτου προβαλλομένων (πρβλ. Α.Ε.Δ. 6/1992, 4/1999).

14. Επειδή, επί δίκης προκαλουμένης ενώπιον του Α.Ε.Δ. κατόπιν παραπομπής, κατ' άρθρο 48 παρ. 2 του ν. 345/1976, από ανώτατο δικαστήριο, δεν συντρέχει περίπτωση επιβολής σε οποιονδήποτε διάδικο των εξόδων της αυτεπαγγέλτως διεξαχθείσης διαδικασίας και της δικαστικής δαπάνης (Α.Ε.Δ. 6/2021, 9/2019, 16/2017, 15/2013, 1, 2, 25/2012, 27/2004, 4, 5, 24/1999).

Δια ταύτα

Αποφαίνεται ότι δεν συντρέχει δικαιοδοσία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου ως προς τη γενομένη με την 1509/2023 απόφαση του Αρείου Πάγου παραπομπή ελλείψει αντιθέσεως αυτής προς τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά το αιτιολογικό.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 6 Ιουνίου 2024.

Και δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 12 Φεβρουαρίου 2025.

Η Πρόεδρος

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΝΙΚΑ

Αριθμ. 103

Διαβιβάζεται η υπ' αρ. 3/2025 απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, για δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 2 Ιουνίου 2025

Η Πρόεδρος
του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου

ΙΩΑΝΝΑ ΚΛΑΠΑ - ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΕΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α΄ 131 και π.δ. 29/2018/Α΄58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

• Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση feksales@et.gr.

• Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση feksales@et.gr.

- Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €.
- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
- Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις** → **Εγκύκλιοι**.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)
Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

09000031706250012